

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
366/2015	Fylkesrådet	17.12.2015

Tilskudd til utviklingstiltak - TILFAG Fagopplæring for tilflyttere fra utlandet

Sammendrag

Kunnskapssenteret i Gildeskål og opplæringskontor (Kigok) innvilges tilskudd inntil kr 666 500,- til prosjektet TILFAG – fagopplæring for tilflyttere fra utlandet.

Prosjektet skal utvikle en effektiv metode for at tilflyttere fra utlandet får fagbrev. Prosjektet omfatter rekruttering av kandidater, kartlegging av norskkunnskap og faglig bakgrunn, sikring av praksis, forkurs i yrkesnorsk, teorikurs for fagbrev og mentorstøtte. Metoden skal utprøves i samarbeid med Meløy kommune på helsearbeiderfaget, og MaxMat as innen faget industriell matproduksjon. Prosjektet skal gjennomføres i tidsrommet 2015 til 2017.

Prosjektet retter seg mot voksne søkere, og inngår som en del av praksiskandidatordningen. Voksne kan gjennom denne ordningen ta teoretisk eksamen med basis i variert arbeidspraksis og teoriopplæring. Praksiskandidatkurs gjennomføres av ulike opplæringsaktører, i dette tilfellet et opplæringskontor/kunnskapssenter i nært samarbeid med bedrifter (en offentlig og en privat) og OPUS Meløy. Kurset delfinansieres over voksenopplæringsmidler fra utdanningsavdelingen, jfr. budsjett, mens prosjektet TILFAG, som behandles i denne saken, har metodeutvikling for innvandrere, som hovedfokus. Metoden som skal utprøves er i samsvar med det Kunnskapsdepartementet etterspør for å få flere utlendinger til å ta formell utdanning. Søknaden er derfor behandlet i nært samarbeid mellom Tilflyttingsprosjektet og utdanningsavdelingen. Bedriftene som skal få utdannet fagarbeidere på denne måten, stiller med betydelig egeninnsats i form av tid og tilrettelegging, og har planlagt dette lenge nå. Det er satt av midler på årets budsjett ved næringsavdelingen og utdanningsavdelingen.

Bakgrunn

Innvandring er identifisert som en viktig faktor for å styrke arbeidsstyrken i Nordland. Det er stor mangel på faglært arbeidskraft innenfor flere fag. Samtidig har mange innvandrere som allerede bor her enten for lav eller ikke relevant utdanning for norsk arbeidsliv. Andre får ikke uttelling for utdanning fra hjemlandet. Det blir samtidig stadig færre jobber for ufaglærte i arbeidsmarkedet. Det er derfor viktig å gi de innvandrerne som har tilstrekkelige personlige forutsetninger fagutdanning eller høyere utdanning for at de skal kunne sikre seg selvstendig livsopphold og bidra til verdiskapinga i Nordland. Dette gjelder både arbeidsinnvandrere, familieinnvandrere og bosatte flyktninger.

I Nordland er det knapt 20 000 innvandrere. Av disse er 5 700 flyktninger, mens de øvrige er

familieinnvandrere og arbeidsinnvandrere. I innvandrerbefolkninga er det flere personer mellom 15 og 29 år som verken er i arbeid eller utdanning enn i befolkninga ellers.

Mens mange innvandrere (både arbeidsinnvandrere, flyktninger og ektefelleinnvandrere) ikke får godkjent sin utdanning eller fullført den i Norge, har norsk arbeidsliv stort behov for fagarbeidere nettopp i de yrkesgruppene mange av disse personene representerer. Det er med andre ord behov for en betydelig sterkere kopling mellom arbeidslivet og den enkelte arbeidssøker for å få flere utdannet innen fag det er behov for.

Problemstilling

Gjennom prosjekt Tilfag ønsker Kigok å utvikle en modell for fagopplæring hvor en spesielt legger til rette for de utfordringene utenlandsk arbeidskraft har.

Målet for prosjektet er å utvikle en effektiv metode for å bidra til at utenlandske tilflyttere til Nordland får fagutdanning. Det skal gjennomføres en pilot innenfor industriell matproduksjon og helsefag. Metoden og gjennomføringen skal dokumenteres gjennom en veileder som kan brukes av andre.

Prosjektets økonomi

Kostnad	Søknad	Godkjent
Avtaler praksis	51 000	51 000
Fagkurs, eksamensforberedende teori	450 000	450 000
Forkurs, gjennomføring	150 000	150 000
Forkurs, metode og materiell	54 000	54 000
Kartlegging, gjennomføring	51 000	51 000
Kartlegging, metode og materiell	44 000	44 000
Mentorer, honorar	120 000	120 000
Mentorveiledning	88 000	88 000
Prosjektledelse	195 500	195 500
Reiser	40 000	40 000
Rekruttering	76 500	76 500
Uforutsett	12 000	12 000
Sum kostnad	1 332 000	1 332 000

Finansiering	Søknad	Godkjent
Egeninnsats, arb.giver	127 500	127 500
Mentorprogrammet	88 000	88 000
Nordland fylkeskommune	666 500	666 500
Nordland fylkeskommune VO	450 000	450 000
Sum finansiering	1 332 000	1 332 000

Forventet resultat

Prosjektet skal gi inntil 30 utenlandske tilflyttere fagbrev i henholdsvis helsearbeiderfaget og industriell matproduksjon.

Samtidig skal det foreligge en effektiv metode eller program for å gi tilflyttere fra utlandet fagbrev, som kan være en veileder for andre utdanningstilbydere.

Organisering, målgruppe

Prosjektet skal ha styringsgruppe med representanter fra Tilflyttingsprosjektet og utdanningsavdelinga i NFK og bedriftene, med prosjektpartnerne Kigok og Opus Meløy som sekretariat.

Prosjektgruppa består av Kigok, Opus Meløy, karrieresentrene, eventuelt opplæringskontor og

NAV, dersom de blir involvert i arbeidet.

Prosjektet skal ha ei referansegruppe der deltakere, lærere og instruktører er representert.

Målgruppa for prosjektet er personer fra utlandet som har personlige forutsetninger for å ta fagbrev innenfor helsearbeiderfaget og industriell matproduksjon, ansatt henholdsvis i Meløy kommune og MaxMat as.

Aktuelle tiltak er:

- Informere målgruppa om norsk fagutdanning, faglig omfang, varighet og krav.
- Motivere arbeidsgiver og kandidater, og forankre tiltaket i bedriftene.
- Framskaffe dokumentasjon for gjennomført grunnskole, enten ved vitnemål eller dokumentasjon fra bosettingskommune.
- Kartlegge faglig status og norskkunnskap. Realkompetansevurdering.
- I samarbeid med Karrieresentrene tilrettelegge og ta i bruk egnet kartleggingsverktøy for å få oversikt over norskkunnskap og faglig bakgrunn til den enkelte.
- Avtaler om praksis.
- Gjennomføre forkurs som fokuserer på norsk språk, fagspråk, arbeidslivskunnskap, arbeidskultur.
- Teori for fagbrev. Det bør være et mål at utenlandske fagbrevkandidater kan følge ordinære utdanningsløp, enten det er vanlig skole, Nettskole eller praksiskandidatkurs.
- Mentorstøtte. Elevene vil støte på utfordringer underveis i et så langt utdanningsløp. Det kan gjelde private ting knyttet til f.eks. helse, familie, boforhold etc, og faglige og studietekniske utfordringer. Det er derfor nødvendig å ha tilstrekkelig kapasitet til veiledning og støtte. Hver enkelt student vil derfor få en mentor, som kan ivareta studenten og fremme kontakten mellom arbeidsplass, lærer/instruktør og student.

Det vil være nødvendig å opprette forpliktende avtaler mellom bedriftene og deltakerne, slik at eventuelle privilegier for eksempel knyttet til arbeidsavtaler eller studier i arbeidstida, blir kvittert ut. Studenter som slutter uten godkjent grunn kan for eksempel bli trukket i lønn/feriepengar.

Framdriftsplan

- Høst 2015. Rekruttering, realkompetansevurdering, kartlegging, etablering av mentorstøtte
- Vår 2016: Forkurs
- Vår 2016: Start fagkurs
- Vår 2017: Eksamen fagkurs
- Sommer/høst 2017: Fagprøver

Vurdering

Kunnskapssenteret vil med dette tiltaket utføre et utviklingsarbeid som kan få betydning for

mange i Nordland.

Søknaden er utarbeidet i samråd med Tilflyttingsprosjektet, som har som mål å legge til rette for økt fagopplæring for innvandrere. Søknaden er også i samsvar med fylkesplanens mål og tiltak i Utviklingsprogram Nordland, som innebærer en satsing på nye undervisningsmetoder for å få flere innvandrere til å fullføre et fagbrev. Metodikken som foreslås utprøvd er også i samsvar med tydelige signaler fra Kunnskapsdepartementet og arbeidsmarkedmarkedsmyndighetene om at mer utdanning rettet mot innvandrere skal skje sammen med næringslivet og på næringslivets premisser. Norskopplæring bør knyttes mer mot praktisk arbeidslivsnorsk.

Søknaden er gjennomarbeidet og grundig, og er et eksempel på hvordan en utdanningstilbyder samarbeider tett med en offentlig og en privat arbeidsgiver for at deres tilsatte skal få fullført en fagutdanning. De to arbeidsgiverne vil stille med egeninnsats, definere behov og legge til rette for deltakerne. De to utdanningene som skal gjennomføres i piloten er innenfor områder hvor det er behov for flere fagarbeidere (omsorgsarbeidere og industriell matproduksjon). Det legges mye vekt på dokumentasjon av opplegget, slik at en får laget en veileder/rapport som andre kan bruke i andre fag og mot andre bransjer.

Det mest kostnadskrevenne enkelttiltaket det søkes om midler til, er bruk av mentor. Utprøving av mentorordninger er både interessant og nyskapende i sammenheng med fagopplæring. I den endelige vurderingen etter gjennomført opplæring må en spesielt se om dette er så nyttig at det forsvarer ressursbruken, eller om det kan finnes andre måter å dekke dette behovet på. Det er uansett interessant å få det grundig utprøvd og vurdert, fordi en i andre sammenhenger ser at dette er en metodikk som virker.

Fagopplæringskurs er i utgangspunktet et ansvar for utdanningsavdelingen, evt. med støtte/bidrag fra arbeidsgiver og/eller egenbetaling. Det er også i denne saken søkt om ordinære VO-midler og midler fra VOX (statlige) til gjennomføring av opplæringen. Gjennom tilflyttingsprosjektet har en imidlertid fått klart dokumentert, at mange innvandrere ikke klarer å fullføre en så vidt lang og krevende utdanning, uten ekstra støtte til kartlegging, norskopplæring, personlig oppfølging og mye veiledning.

Det er stort behov for metodeutvikling på området fagopplæring.

Konsekvenser

Omsøkte tiltak har ingen administrative, miljømessige eller likestillingsmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. I forhold til likestilling knyttet til etnisitet, kan tiltaket få positive effekter for sysselsetting og mulighet til faste, ordinære stillinger. Økonomiske konsekvenser framgår av saksframlegget.

Vedtakskompetanse

Det vises til FT-sak 111/2012 – Delegasjonsreglement for myndighet fra fylkestinget – kapittel 5, pkt. 5.2.2, sektoren næring og regional utvikling, bokstav c1.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Kunnskapssenteret i Gildeskål- og opplæringskontor innvilges et tilskudd inntil kr 666 500,- til prosjektet TILFAG – fagopplæring for tilflyttere fra utlandet.
2. Prosjektet skal gå over 3 år, og erfaringene/rapporten fra arbeidet skal danne grunnlag som veileder for andre som ønsker å satse på fagopplæring i bedrift rettet mot innvandrere og bosatte flyktninger. Erfaringene fra prosjektet skal kunne brukes av Nordland fylkeskommune og spres til miljøer med ansvar for fagopplæring.
3. Tilskuddet belastes konto Tilskudd til utviklingstiltak, 40020217 - 4022003 i fylkeskommunens regnskap.

Bodø den 23.11.2015
Mona Fagerås
fylkesråd for næring
sign

17.12.2015 Fylkesrådet
FRÅD-366/2015
Vedtatt
Innstillingen enstemmig vedtatt